

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Beleidskader Natuur 2030, provincie Noord-Brabant

Tussentijds advies over het op te stellen milieueffectrapport

1 april 2022 / projectnummer: 3583

Tussentijds advies over de alternatieven

De provincie Noord-Brabant wil het provinciale beleid op het gebied van natuur actualiseren. Daarom stelt ze een 'Beleidskader Natuur 2030' op, waarin de provinciale ambities voor de natuur uit de Brabantse omgevingsvisie worden uitgewerkt. De opgave voor de Brabantse natuur in 2030 luidt: 'natuurgebieden zijn ingericht, de afname van biodiversiteit is naar een positieve trend omgebogen, waardevolle cultuurhistorische landschappen zijn behouden en er is breed draagvlak voor de nieuwe energie- en klimaatadaptieve landschappen door de ontwerpende aanpak.'¹

De provincie gebruikt het instrument milieueffectrapportage om keuzes te maken over de inhoud van het Beleidskader. De Commissie voor de milieueffectrapportage (de Commissie) heeft eerder geadviseerd over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het milieueffectrapport (MER).² Gedeputeerde Staten hebben de Commissie gevraagd tussentijds te adviseren over een volgende stap in het proces: het afbakenen van alternatieven.

Advies van de Commissie

Dit document is het verslag van een (online) gesprek tussen medewerkers van de provincie Noord-Brabant en de Commissie op 16 maart 2022. De provincie heeft de Commissie in dit gesprek geïnformeerd over de eerste ideeën omtrent de afbakening van alternatieven. De Commissie heeft hierover een aantal adviezen gegeven³:

- **Omschrijving en onderbouwing doelen.** Heldere en geconcretiseerde beleidsdoelen helpen om te kunnen onderzoeken via welke alternatieven die doelen bereikt kunnen worden. Omschrijf en onderbouw daarom eerst de doelen expliciet. Maak daarbij onderscheid tussen doelen die voortkomen uit EU-verplichtingen en Nederlandse wetgeving en doelen die voortkomen uit het eigen provinciaal beleid en uit andere afspraken.
- **Minimumprestatie van de alternatieven.** Alternatieven moeten tenminste voldoen aan de wettelijke doelstellingen voor natuur en biodiversiteit (ondergrens). Daarom is het nodig om in ieder geval goed te omschrijven wat de minimumprestatie is die de provincie wil leveren en waarop deze grens (beleid of wet- en regelgeving) is gebaseerd. Dit geldt in ieder geval voor de KRW-doelen en de Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Als de provincie ruimte ziet om te faseren in het halen van doelstellingen, laat dat dan expliciet in de omschrijving van de doelen terugkomen.
- **Methodisch zuiver.** In een MER worden alternatieven gekozen om de vooraf omschreven doelen te bereiken. De eerste ideeën over de afbakening van de alternatieven laten nog ruimte open om a priori per alternatief te variëren in de te behalen doelstellingen én in de wijze waarop deze doelstellingen worden gehaald. Dit zou de vergelijking tussen alternatieven bemoeilijken. Zuiverder en inzichtelijker is het om doelen vooraf te formuleren, en daarna pas alternatieven om die doelen te bereiken. Uit de effectbeoordeling kan vervolgens blijken dat het doelbereik verschilt per alternatief.
- **Benut milieueffectrapportage voor een beeld van het doelbereik.** Een resultaat van het MER kan zijn dat een ambitie of alternatief niet haalbaar is. De Commissie vindt het van belang om daar expliciet over te zijn. Het op voorhand inperken van het ambitieniveau van de doelstellingen om te voorkomen dat ambities onhaalbaar (b)lijken, beperkt de toegevoegde waarde van het MER. Gebruik het MER juist om per alternatief aan te tonen

¹ Deze basisopgave is opgenomen in de Omgevingsvisie.

² Te raadplegen via [deze link](#).

³ De adviezen staan niet op volgorde van relevantie/importantie.

in hoeverre de ambities haalbaar zijn en welk verschil er is tussen doelstelling (wettelijk of beleidsmatig) en doelbereik (zie het tweede advies hiervoor). Dat maakt tevens de opgave duidelijk voor de komende jaren. In het Beleidskader kan de provincie vervolgens keuzes maken en een haalbare ambitie vastleggen.

- **Gebiedsgerichte differentiatie in de alternatieven.** In haar advies over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gaf de Commissie aan dat de provincie het natuurbeleid zou kunnen differentiëren per deelgebied in de provincie.⁴ Ze adviseerde om in algemene zin te onderzoeken wat in verschillende deelgebieden van de provincie de best mogelijke combinatie van maatregelen is om bij te dragen aan de doelen in het brede omgevingsbeleid. Daaruit volgt dan het doel voor dat deelgebied qua natuur en biodiversiteit. Deze aanpak biedt kansen voor de vervlechting van het natuurbeleid met ander omgevingsbeleid. De Commissie constateert dat de provincie deze gebiedsgerichte differentiatie niet in het Beleidskader wil aanbrengen, maar in latere fasen van het natuurbeleid (zoals via uitvoeringsprogramma's). Deze keuze is aan de provincie, maar de Commissie geeft wel in overweging om in (het MER bij) het Beleidskader duidelijk te maken in welke fasen/instrumenten welke gebiedsgerichte differentiatie wordt aangebracht.
- **Kansen voor landschap.** Landschap moet minimaal een milieueffect zijn in de effectbeoordeling. Landschapsbeleid en natuurbeleid kunnen elkaar in veel gevallen ook versterken. Om goed te kunnen afwegen in hoeverre kansen voor landschapsontwikkeling in het Beleidskader natuur kunnen worden meegenomen, geeft de Commissie in overweging om – per gebiedstype – te analyseren hoe landschap en natuur elkaar raken, beïnvloeden en kunnen versterken. Neem hierbij ook het bosbeleid mee. Maak op basis daarvan een afweging hoe deze kansen mee te nemen in maatregelen of in een landschapsalternatief.
- **Natuurkwaliteit in de alternatieven.** Een grote ambitie van de provincie is het behouden en vergroten van biodiversiteit. De provincie heeft in het gesprek aangegeven aan verschillende alternatieven voor het vormgeven van deze ambitie te denken. De natuurkwaliteit (biodiversiteit) zal verschillen per alternatief. Van belang is om dit verschil inzichtelijk te maken. Licht daarom in een ecologische effectanalyse per alternatief toe wat de beoogde natuurkwaliteit is, en doe dit bij voorkeur op soort- of soortgroepsniveau. Geef ook per alternatief de meer-/minderwaarde voor biodiversiteit aan ten opzichte van het afronden van het Natuurnetwerk Brabant en de ecologische verbindingzones.
- **Balans tussen optimisme en realisme over financiële middelen.** De provincie heeft aangegeven dat het budget om de natuurdoelen te halen beperkt is. Hierdoor zou geen volledige vrijheid bestaan voor het ontwikkelen van alternatieven. De Commissie begrijpt dat de beschikbaarheid van financiële middelen invloed kan hebben op de afbakening van alternatieven. Tegelijkertijd kan het hanteren van strikte financiële randvoorwaarden de mogelijkheden van het m.e.r.-proces beperken, met als risico dat kansrijke alternatieven buiten beeld blijven. Bovendien kunnen financiële randvoorwaarden in de loop van de tijd veranderen en zelfs ruimer worden. Neem de bandbreedte van de alternatieven daarom ruimer dan de huidige financiële armslag, maar niet onverantwoord ruim. Laat bijvoorbeeld zien in hoeverre de door de rijks- en provinciale overheid aangekondigde landbouwtransitie met de eraan gekoppelde middelen de verschillende alternatieven kan versterken.
- **Omgaan met onzekerheid over financiële middelen.** Als de provincie in het MER de financiële armslag niet volledig bepalend laat zijn voor de afbakening van alternatieven (zie hiervoor), komt de vraag op hoe de provincie op basis van het MER nog een uitvoerbaar alternatief kan kiezen. Om de kans hierop te vergroten, adviseert de Commissie om

⁴ Zie paragraaf 3.2 van [het advies](#).

binnen de alternatieven aan te geven welke maatregelen hoe dan ook nodig én financieel uitvoerbaar zijn ('no-regret maatregelen'). Ze adviseert om daar bovenop uitbouwvarianten te definiëren, waaraan financiële middelen worden besteed zodra die beschikbaar komen (bijvoorbeeld een rijksbijdrage vanuit het programma landelijke gebied).

- **Foto van de leefomgeving.** Zorg voor een goede foto van de leefomgeving inclusief kaartmateriaal van natuurgebieden (GIS).

De Commissie vertrouwt erop met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de vormgeving van de alternatieven, aan de totstandkoming van het MER bij het Beleidskader Natuur 2030 en daarmee aan de besluitvorming.

Aanleiding MER

De provincie Noord-Brabant wil met het Beleidskader Natuur 2030 het toekomstbeeld voor de natuur in 2030 beschrijven, de doelstellingen en de wijze waarop de provincie de doelen wil bereiken. Het werkt de Brabantse omgevingsvisie (2018) uit. De provincie gebruikt het instrument milieueffectrapportage om keuzes te maken over de inhoud van het beleid. De provincie heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het plan-MER.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant – besluit over het Beleidskader Natuur 2030.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3583](#) op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft in dit geval aan welke onderwerpen en alternatieven naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van het voornemen heeft een virtueel startgesprek met de provincie plaatsgevonden in de vorige fase van dit proces. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Gert Dekker

drs. Sjef Jansen

dr. Heleen van Londen

mr. Roel Sillevius Smitt (secretaris)

ir. Harry Webers (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Beleidskader Natuur 2030.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. In dit geval gebruikt de provincie het instrument milieueffectrapportage om keuzes te maken over de inhoud van het beleid. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant.

Initiatiefnemer besluit

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Deze tussentijdse toetsing heeft niet plaatsgevonden op basis van stukken die ter inzage hebben gelegen of waarover door andere partijen geadviseerd is.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3583](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

